

Box 45184, 104 30 Stockholm
Telefon 010-788 50 00 • registrator@ivo.se
www.ivo.se • Org.nr 202100-6537

Avdelning syd
Niroshani Broman

Regeringskansliet

Remissvar gällande Livsviktigt lärande – fler vägar till kunskap för ett förebygga suicid (SOU 2024:66)

IVO tillstyrker i stora delar utredningens förslag. Eftersom suicid är komplext och kan ha många bidragande orsaker som samverkar, ser IVO positivt på att författningsförslaget möjliggör att information kan inhämtas från ett flertal verksamheter för att kunna utreda och analysera suicid ur ett systemperspektiv. IVO instämmer i bedömningen att fördelarna med att bryta sekretessen vid en suicidutredning väger tyngre än de eventuella risker som det skulle kunna medföra. IVO ser också att nuvarande förslag kommer att leda till en samlad kunskap om de ärenden som inkommer till IVO gällande suicid och suicidförsök.

IVO har kommentarer kring i vilken omfattning som myndigheten kan behöva bistå den föreslagna utredningsfunktionen. I den del av utredningen som berör ett tidsbegränsat tillsynsuppdrag till IVO gällande suicid och suicidförsök, har IVO förslag kring utformningen av tillsynsinsatsen. Vidare har IVO kommentarer till förslaget på det permanenta uppdraget gällande sammanställning av data kring suicid.

8.1.6 Utredningsfunktionens kompetens och skyldigheten att ställa experter till förfogande

IVO menar att det är svårt i dagsläget och utifrån nuvarande utredningsförslag att förutse i vilken omfattning myndigheten kan behöva bistå den nya utredningsfunktionen med expertkompetens. Behoven skulle kunna variera beroende på hur många av de enskilda suicid som utreds har en koppling till hälso- och sjukvården eller socialtjänst. IVO:s uppdrag som tillsynsmyndighet skiljer sig dock från en myndighet som kan bistå med kompetens i samband med särskilda teman. Beroende på vilken kompetens som efterfrågas kan det ge olika utfall för myndigheten i ett organisatoriskt och ekonomiskt perspektiv. IVO ser att det kan medföra fler arbetstimmar än de 8–20 timmar per år som utredningen uppskattat för berörda myndigheter (9.5.1). IVO ser därför att det behöver följas upp vilka personella resurser som utredningsfunktionen har behov av eftersom det i dagsläget är svårt att bedöma. I sådant fall att IVO skulle behöva bistå utredningsfunktionen återkommande över tid, ser IVO att det skulle kunna medföra ett behov av ökade anslag.

8.2.2 Nya uppdrag till IVO

IVO tar till sig att utredningens resultat visar på att berörda verksamheter inom främst hälso- och sjukvård samt socialtjänst önskar ett större lärande från IVO

gällande utredningar av suicid och suicidförsök. Vidare instämmer IVO i att verksamheter såsom primärvård, delar av socialtjänsten inklusive LSS-verksamhet kan ha störst behov av lärande insatser. IVO beaktar samtidigt att även i psykiatriska verksamheter kan det finnas ett behov av lärande utifrån de problem som utpekats i utredningen kring nuvarande utredningar enligt lex Maria. IVO menar att en tidsbegränsad tillsynsinsats för suicid och suicidförsök som sträcker sig över tre års tid är rimlig utifrån hur uppdraget är formulerat.

I IVO:s mening borde den föreslagna tillsynen gällande suicid och suicidförsök ha ett delvist fokus på hur berörda verksamheter ska kunna uppnå en godtagbar generell kunskapsnivå kring suicidprevention inom hälso- och sjukvård och socialtjänst. Vidare kan det enligt IVO behövas ett fokus på vilken specifik kompetens som vårdgivare behöver ha utifrån vårdnivå, exempelvis inom primärvård i förhållande till specialiserad psykiatrisk vård. IVO ser därför positivt på att nuvarande förslag innebär att IVO:s tillsyn sker parallellt och i samverkan med det kompetenshöjande uppdrag som Socialstyrelsen föreslås att få (8.2.1). IVO ser även att det kan finnas behov av att öka förståelsen i berörda verksamheter kring hur olika aktörer kan vara involverade för en person som tar sitt liv och i förhållande till det nya författningsförslaget. För att implementera systemperspektivet i tillsynsuppdraget ser IVO därför att tillsynen i något skede hade gynnats av dialogmöten mellan hälso- och sjukvård och socialtjänst.

Även om IVO är samstämmig i att den generella kunskapsnivån kring bedömningen av suicid och suicidförsök som vårdskada behöver öka, ingår det i IVO:s uppdrag att prioritera tillsyn utifrån uppkomna risker och där behoven är som störst. IVO vill därför lyfta att utredningens föreslagna tillsynsinsats skulle kunna medföra en inverkan på andra områden som bedöms prioriterade inom myndigheten.

Vidare instämmer IVO i att det finns ett behov av att se över uppföljningen av lex Maria-anmälningar, lex Sarah-anmälningar och enskildas klagomål enligt patientsäkerhetslagen (2010:659), PSL i förhållande till suicid och suicidförsök. IVO anser att förslaget om att utföra aggregerade analyser på nationell nivå är rimligt utifrån att det är utformat som ett kontinuerligt arbete. Utredningen listar ett antal specifika uppgifter som analyserna alltid ska innehålla. IVO tolkar samtidigt att ytterligare uppgifter kan läggas till analyserna. För att analyserna ska bli träffsäkra anser IVO att det bör finnas utrymme att göra justeringar i vad de aggregerade analyserna ska innehålla, beroende på vad som framkommer i behovsinventeringen och förstudien som föreslås inom ramen för det tidsbegränsade uppdraget kring datautveckling. Vidare skulle analyserna kunna behövas justeras över tid för att vara ändamålsenliga, beroende på vad utredningsfunktionen kommer fram till i sitt arbete.

9.5.1 Kostnader för staten och specifika kostnader för IVO

IVO bedömer att nuvarande förslag om ökade anslag om tio miljoner kr per år under tre års tid för uppdraget att bedriva en tidsbegränsad tillsyn kring suicid och suicidförsök är rimligt utifrån hur nuvarande förslag är formulerat.

IVO gör en annan bedömning än utredningen gällande kostnaden för det uppdrag att sammanställa data som är återkommande över tid. IVO uppskattar att ramanslaget till IVO behöver öka med tre miljoner kr per år. Första året uppskattas uppstartskostnaden till tre miljoner kronor för att genomföra förstudie om inventering av behov, tillkommande personella resurser samt eventuella externa leverantörer. Andra året och framåt uppskattas kostnaden till tre miljoner kr per år för bland annat personella resurser, utbildningsbehov samt systemutveckling.

Vidare gör IVO en annan bedömning gällande det tidsbegränsade uppdraget för utveckling av data som avser suicid och suicidförsök från lex Sarah-anmälningar, lex Maria-anmälningar och enskildas klagomål. Den föreslagna tidsperioden på ett år och med ett utökat anslag om fyra miljoner kr är i IVO:s mening inte tillräckligt. Enbart en behovsinventering och pilotstudie kan bli omfattande eftersom det är flera ärendeslag som behöver kartläggas. Systemutvecklingen av data förväntas bli omfattande i vissa delar, såsom gällande lex Sarah. Vidare kräver uppdraget personella resurser i form av analyskompetens, tillsynskompetens samt IT-stöd. Delar av utvecklingsarbetet kommer att kräva en manuell handläggning. Det gäller bland annat vid sammanställningen av de åtgärder som vårdgivare och socialtjänst uppger i sina utredningar. IVO uppskattar därför kostnaden för det tidsbegränsade uppdraget till tre miljoner kr per år och bedömer att uppdraget bör sträcka sig över tre år.

Beslut i detta ärende har fattats av t.f. generaldirektören Tommy Hansen. I den slutliga handläggningen har avdelningscheferna Patrick Barringer, Marie Åberg, Caroline Olgart Höglund, t.f. avdelningschefen Karin Hååg Wittgren samt chefsjuristen Karin Lewin deltagit. Inspektören Niroshani Broman har varit föredragande.

Beslutet har godkänts elektroniskt den 16 01 25.